

XIII

mala sed bona beatū faciunt: qn̄ faciunt q̄rū bonorū habent aliquid iam: idq̄ nō pui esti mandum: eamq; ipām sc̄ voluntatem bonā qui de bonis quorū capax est humana natura: nō de vlliū mali ppetratione vel adepti one gaudere desiderat: t̄ bona qualia in hac misera vita esse pnt: prudenti: tempanti: forti: t̄ iusta mente sectat: t̄ q̄rtū dāt assequitur vt etiā in malis sit bonus: t̄ finitis malis om̄ibus atq; impletis bonis om̄ibus sit beatus.

Ad veram beatitudinem viam esse per fidem rectam sine qua nulla possit cuiq; fortitudo prodeſce.

La.VII

Cū hoc in ista mortali vita errorib; erūnq; plenissima: p̄cipue fides ē necessaria: qua in deū credif. Non em̄ quecūq; bona: maximeq; illa quibus q̄s sit bonus: t̄ illa qbus siet beat̄. Unū n̄i a deo in hominē veniant: t̄ homini accedant iueniri potest. Aut ex hac vita ab eo q̄ in his miserijs fidelis t̄ bon̄ ē ventū fuerit ad beatā: tunc erit vere qd̄ nūc esse nullo modo potest: vt sic hō viuat: quō vult. Nō em̄ volet male viuere in illa felicitate: aut volet aliqd̄ quod deerit: aut deerit qd̄ voluerit. Quicqd̄ amabif̄ aderit: nec desiderabif̄ qd̄ nō aderit om̄ie qd̄ ibi erit: bonū erit: t̄ sumū deus sūnum bonū erit: atq; fruendū amantibus p̄sto erit: t̄ quod est om̄ino beatissimū ita semper fore certū erit. Nunc vero fecerunt quidam sibi philosophi sicut eorum cuiq; placuit vitas beatas suas: vt quasi p̄pria virtute possent: quod cōmuni mortalium conditione nō poterant: sic sc̄ viuere vt vellent. Sentiebant em̄ aliter btm̄ ē nemī posse nisi habendo qd̄ vellit: t̄ nihil patiendo qd̄ nollet. **Quis aut̄ nō qualēcūq; vitā qua delectatur (t̄ ideo beatā vocat) vellit sic esse in sua potestate vt eam posset habere ppetuam: t̄ tamē quis ita est: quis vult pati molestias q̄s fortiter toleret: quis eas velit possitq; tollare si patit̄. Quis v̄lit in tormentis viuire: etiā qui p̄t̄ in eis p̄ patientiā tenendo iusticiam laudabiliter viuere? Transitura cogitauerunt hec mala q̄ ea ptulerunt vel cupiendo habere: vel timēdo amittere qd̄ amabant: siue nequiter siue laudabiliter. Nā multa p̄ transitoria mala: ad mansura fortiter tenderunt. Qui pfecto spe beatū sunt: etiā cum sunt in transitorij malis: p̄que ad bona nō transitoria queniant. Sed qui sic spe beatū ē: nō dū beatus ē. Expectat nāq; p̄ patientiā beatitudinem quā nō dū tener. Qui vero si ne ylla spe tali: sine ylla tali mercede cruciat**

quātālibet adhibeat tolerantia: nō est beat̄ veraciter: si miser fortiter. Neq; em̄ propterea miser nō est: quia miserior eset: t̄ si imp̄ticenter miseriā sustineret. Porro si ista nō patitur que nollet pati in suo corpe: nec tunc qdem beat̄ h̄ndus est: qm̄ nō viuit t̄ vult. Ut em̄ alia omittā que corpe illeso ad animi p̄nent offensiones: sine qbus viuere velimus t̄ sunt innumerabilia: vellet vtiq; si posset ita saluum t̄ in colum habere corpus: t̄ nullas ex eo pati molestias: vt id haberet in p̄t̄: aut in ipsius incorruptione corporis: qd̄ qr̄ non habet: ac penderit in incerto: pfecto nō viuit vt vult. **Quis em̄ p̄ fortitudinē sit parat̄ ex cipere t̄ equo ferre animo q̄cqd̄ aduersitatis acciderit: mauult t̄ ut nō accidat: t̄ si possit facit: atq; ita paratus est in vtrūq; vt q̄rtū in ipso est alterū optet: alteq; vitet: t̄ si qd̄ vitat incurrit: ideo volens ferat: quia fieri non potuit quod volebat. Nec oprimat̄ ergo: sustinet: sed premi nollet. Quoq; viuit t̄ vult: an quia volens fortis est ad ferenda q̄ nollet illata? Ido igit̄ id vult qd̄ p̄t̄: qm̄ qd̄ vult nō p̄t̄. Hec est tota (vtrū ridenda: an potī miseranda) supborū beatitudo mortalium: gloriariū se viuere vt volunt: quia volētes patientiā ferunt que accidere sibi nolūt. **Hoc em̄ aiunt quod sapienter dixit Terentius.****

Qm̄ nō p̄t̄ id fieri qd̄ vis: id velis qd̄ possis andria

Cōmode h̄dictū ē q̄s negat. **S**z p̄siliū ē datū miserio: ne esset miserior. Beato aut̄ (qua les sc̄ esse oēs volūt) nō recte nec vere dici: nō p̄t̄ fieri qd̄ vis. Si em̄ btūs ē: q̄cqd̄ vult fieri p̄t̄: q̄ nō vult qd̄ fieri nō p̄t̄. **S**z nō ē mortalitatis hui⁹ h̄ vita: nec erit nisi qn̄ t̄ immortalis erit: q̄ si nullo mō dari hoī posset frustra et btūdo q̄rere: q̄ sine immortalitate n̄ p̄t̄ ee.

Perfectam beatitudinem nisi in eterna vita esse non posse.

Um̄ q̄ beati esse oēs hoīes volunt: si

Cvez volūt pfecto t̄ esse immortales volūt. **Aliiter em̄ beati esse nō p̄t̄. De-**

nig; t̄ dīmortalitate interrogati sicut t̄ de beatitudine oēs eam se velle r̄sident. Sz q̄liscunq; btūdo q̄ poti⁹ voceq; sit in hac vita q̄rit̄ immo vero singi⁹. dū immortalis despāt̄: sine q̄ vera beatitudo ēē n̄ p̄t̄. Ille q̄pē btē viuit (qd̄ iam supius dixim⁹ t̄ astruēdo sat̄ fixim⁹) qui viuit vt vult nec male aliquid vult. Nemo aut̄ male vult immortatē si eius humana capax est deo donante natura. Cuius si capax non est: nec beatitudinis capax est. Ut ei homo beate viuat: oportet vt viuat. **Quem porro morientem vita ipsa deserit.** **Bea-**

Liber

ta vita csi illo manere que pōt? **A**uraūt dese-
rit aut nolentē deserit, pculdubio aut volen-
tem; aut neutrum. Si nolentē quō beata vi-
ta est: q̄ ita est in voluntate vt non sit in pote-
state. **N**ūq̄ beatus nemo sit aliqd volendo
nechabendo: quāto minus est beatus q̄ nō
honore: nō possessione: nō qualibet alia re:
sed ipsa beata vita nolens deserit: q̄n ei nul-
la vita erit. **U**nde t si nullus sensus relinq̄t
quo sit misera: ppter ea beata vita disce-
dit: qm̄ tota vita discedit. **M**iser est tñ q̄diu
sentit: quia scit se nolentē cōsumi: ppter qd
cetera t qd p̄ceteris diligit. **N**ō igit pōt vita
t beata esse: t nolentem deserere: quia bea-
tus nolens nemo fit: ac p̄ hoc q̄t omagis no-
lentem deserendo miserū facit. **S**i autē volē-
tem deserit: etiā sic quō beata erat: quā pire
voluit qui habebat. **N**estat vt dicant neutrū
esse in animo beati: id est: cum deserit beata
vita: cū per mortē deserit tota vita: nec nol-
le: nec velle: ad vtrūq̄ em̄ parator equo ani-
mo consistere. **S**ed nec ista beata est vita: q̄
talis est: vt quē beatū facit: amore eius indi-
gna sit. **Q**uō em̄ est beata vita quā nō amat
beatus. **N**ut quō amat: qd vtrū vigeat: an
pereat in diff̄erētē accipit. **N**isi forte virtutes
quas ppter solā beatitudiē sic amamus
psuadere nobis audent: vt ipam beatitudi-
nem nō amem⁹. **Q**uod si faciunt: etiā ipsas
vtrīq̄ amare desistimus: quādo illā pp̄ quaz
solam istas amauimus: nō amam⁹. **D**einde
quō erit: vera illa tam pfecta: tam exanima-
ta: tam aliquata: tā certa sententia: btōs ecē
oēs hoīes velle si ipsi qui iam beati sunt: bea-
ti esse nec nolunt nec volunt. **N**ut si volunt
vt veritas clamat: vt natura cōpellit: cui sū-
me bonus t̄ mutabiliter beat⁹ creator indi-
dit hoc. **S**i volunt inquā beati esse qui beati
sunt: beati vtrīq̄ nō esse nolūt. **S**i autē beati
nō esse nolūt: pculdubio nolūt cōsumi t̄ pe-
rire quē beati sunt: nec nisi viuentes beati
esse p̄nt. **N**olūt igit̄ perire qd viuūt. **I**mmor-
tales ergo esse volunt: quicūq̄ vere beati v̄l-
sunt vel esse cupiunt. **N**ō autē viuit beate: cui
nō adest qd vult. **N**ullo modo igit̄ eē poterit
vita veraciter beata: nisi fuerit sempiterna.
Marc vtrū capiat humana natura: quam tñ
desiderabilem confiteat: non pua questio est.
Sed si fides assit que inest eis quibus dedit
ptatē iesus filios dei fieri: nulla questio est.

An eternitatē pax sit hūana nā. **C**a. IX.
Manis quiq̄ argumentatiōib
b hec inuenire conātes: vir pauci ma-
gno p̄editi ingenio: abundantes

ocio: doctrinisq̄ subtilissimis eruditī: ad in-
dagandā solius anime ī mortalitatē pueni-
re potuerunt. **L**ui tñ anime beatā vitā nō in-
uenerūt stabilem: id ē verā. **A**d miseras eā
qui p̄ vite hui⁹ etiā post beatitudinem redi-
re dixerunt. **E**t q̄ eorū de hac erubuerūt sen-
tentia: t animā purgatā ī sempiternā bea-
titudinē sine corpe collocandā putauerunt:
talia de mundi retroſus eternitate sentiūt
vt hanc de anima sententiā suā īp̄ redargu-
ant. **Q**d hic longū est demonstrare: sed in li-
bro duodecimo de ciuitate dei: satis a nobis
est q̄stū arbitror explicatū. **F**ides autē ista to-
tum hoīem ī mortalem futurū: qui vtrīq̄ con-
stat ex anima t corpore: t ob hoc vere beatū
nō argumentatione humana: sed diuina au-
toritate p̄mittit. **E**t ideo cū dictum esset in **Joh. i.**
euangelio: q̄ Jesus dederit potestatem fili-
os dei fieri his qui eū receperūt: t qd sic rece-
pisse eum: breuiter fuisse expositum: dicēdo
credētibus in nomine eius: quoq̄ modo filii **Ibidem**
ficerēt dei: cētq̄ adiūcūt: q̄ nō ex sanguinib⁹
neq̄ ex volūtate carnis: neq̄ ex volūtate evi-
ri: ex dō nati sūt: ne ista hoīm quā videm⁹ t̄
gestam⁹ infirmitas tantā excellentiā despe-
raret: illico annexū est: t verbū caro factū est **Ibidem**
t habitauit in nobis: vt a cōtrario suaderet
qd incredibile videbat. **S**i em̄ natura dei si-
lius ppter filius hominū misericordia fact⁹
ē hominis filius: hoc ē em̄: verbū caro factū **Ibi**
ē t habitauit in nobis hominibus: quāto est
credibili⁹ natura filios hominis: gratia dei
filios dei fieri: t habitare in deo: in quo solo:
t de quo solo esse possunt beati p̄incipes im-
mortalitatis eius effecti: propter qd psuadē-
dum dei fili⁹ p̄inceps nostre mortalitatis ef-
fectus est.
An alio modo omnipotens deus hominē
eternitati debuerit reformare q̄yt sibi deus
filius naturam vniūt humanā. **C**a. X.
Os itaq̄ q̄dicūt ita ne defuit dco
modus aliud quo liberaret homines
a miseria mortalitatis huius vtrū
genitum filiū deū sibi coeternum hominem
fieri veller induendo humanam animam et
carnem: mortalemq̄ factū v̄ mortem perpeti
parum ē sic refellere: vt istū modū quo nos
p̄mediatorē dei t hominū: hominē christum **i. Ibid.**
Jesum deus liberare dignatur: asseram⁹ bo-
num t diuine congruum dignitati: verūcti-
am vt oīdam⁹ nō aliū modū possiblē deo fu-
isse cui⁹ p̄tātūcta equalis subiacet. **S**z sanā
de nostre miserie cōuenientiorē modū alium
nō fuisse: nec esse oportuisse. **Q**uid enim tā